

**MINISTER ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Znak sprawy: RR.po.071.22.2018

Warszawa, dnia 10 grudnia 2018 r.

**Pan
Jarosław Sachajko
Przewodniczący
Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Sejm RP**

szanowny Panie Przewodniczący!

W związku z pismem znak RRW-015-345-2018 z dnia 26 listopada br., przedstawiam poniżej informację na temat sytuacji na rynku owoców w sezonie 2018/2019 oraz odpowiedzi na pytania zgłoszone przez posłów.

Według publikacji GUS „Przedwinkowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych w 2018 r.” z dnia 28 września 2018 r., zbiory owoców z drzew w sadach w 2018 r. są obecnie oceniane na rekordowym poziomie blisko 4,4 mln ton (tj. o ponad połowę wyższym od produkcji w słabym 2017 r.). Zbiory z sadów jabłoniowych zostały wstępnie oszacowane na ok. 3,9 mln ton, co stanowi ponad 60% więcej od zbiorów z 2017 r., choć ze względu na dobre warunki w późnej części okresu wegetacji, szacowany we wrześniu poziom produkcji jabłek mógł zostać przekroczony. Produkcję gruszek w sadach szacuje się na ponad 85 tys. ton (tj. o blisko 55% więcej niż w poprzednim sezonie), natomiast zbiory śliwek na przeszło 120 tys. ton (tj. ponad dwa razy więcej niż w bardzo słabym roku 2017). W bieżącym roku zanotowano rekordową produkcję wiśni i czereśni. Tegoroczna produkcja wiśni przekroczyła 200 tys. ton, tj. trzykrotnie więcej niż w 2017 r., a produkcja czereśni została oszacowana na ok. 60 tys. ton. Według opinii rzeczoznawców nie wszystkie owoce zostały zebrane, głównie z przyczyn ekonomicznych (niskie ceny skupu) oraz braku pracowników do zbioru. Zbiory pozostałych gatunków owoców z drzew łącznie (brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich) są obecnie oceniane na ok. 21 tys. ton, tj. ponad dwa razy więcej od bardzo słabej produkcji w 2017 r.).

Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych szacuje się na ok. 0,6 mln ton, tj. o ok. 20% więcej od zbiorów 2017 r. Tegoroczną produkcję truskawek oszacowano na 195 tys. ton,

przy czym zbiór owoców tego gatunku był nieco skrócony, szczególnie na plantacjach bez nawadniania. Produkcja malin jest natomiast szacowana na poziomie niższym od przewidywanego we wstępnym szacunku. Część upraw, które nie były nawadniane, ucierpiały w trakcie suszy, na niektórych plantacjach owoce nie były zbierane z powodu niskiej opłacalności. Na obecnym etapie zbiory malin nie przekraczają 120 tys. ton. Produkcję porzeczek ogółem (czarnych i kolorowych łącznie) ocenia się także na poziomie niższym niż we wstępnym szacunku, tj. na ok. 170 tys. ton (w tym porzeczek czarnych na ok. 130 tys. ton), tj. o ponad 30% więcej od niskich zbiorów ubiegłorocznych. W porównaniu do roku poprzedniego, zanotowano także wzrost produkcji agrestu (o blisko jedną czwartą) do poziomu blisko 12 tys. ton. Produkcja owoców z pozostałych gatunków krzewów owocowych i plantacji jagodowych uprawianych w sadach została oceniona na ok. 95 tys. ton. W bieżącym roku bardzo wysoko oceniono plonowanie aronii.

Ceny oferowane producentom za owoce zebrane w bieżącym sezonie zgodnie z szacunkami Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej były znacznie niższe od oferowanych w 2017 r. i wynosiły średnio, w przypadku:

a) owoców kierowanych na rynek owoców świeżych, dla:

– jabłek:	0,75 zł/kg;
– gruszek:	2,00 zł/kg;
– śliwek:	1,05 zł/kg;
– czereśni:	4,00 zł/kg;
– truskawek:	6,10 zł/kg;

b) owoców kierowanych na rynek owoców do przetwórstwa, dla:

– jabłek:	0,20 zł/kg;
– wiśni do tłoczenia:	0,90 zł/kg;
– wiśni do mrożenia:	1,50 zł/kg;
– śliwki węgierki do mrożenia:	0,70 zł/kg;
– truskawki do mrożenia:	4,90 zł/kg;
– truskawki do tłoczenia:	3,25 zł/kg;
– porzeczki czarne:	0,70 zł/kg;
– porzeczki czerwone:	2,20 zł/kg;
– agrest:	0,50 zł/kg;

- maliny: 2,40 zł/kg;
- aronia: 0,50 zł/kg.

1. Ile realnie firma Eskimos zakupiła – tzn. przetworzyła do chwili obecnej jabłek (chodzi o tegoroczny skup jabłek)?

Ze względu na trudną sytuację producentów jabłek, wynikającą z bardzo niskich cen oferowanych na rynku tych owoców przez przemysł przetwórczy (tj. głównie producentów koncentratu soku jabłkowego i samego soku jabłkowego), Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwrócił się z apelem do przedsiębiorców przetwarzających jabłka o przeprowadzenie skupu po godziwych cenach, argumentując, że obecny poziom cen często nie gwarantuje zwrotu poniesionych kosztów produkcji, a w rezultacie zagraża płynności finansowej wielu gospodarstw sadowniczych. Apel ten spotkał się z pozytywnym odzewem ze strony niektórych przedsiębiorców wdrażających w życie gospodarczym zasady społecznej odpowiedzialności biznesu. Choć w dyskusjach prowadzonych na różnych forach dedykowanych m.in. tematyce rynku owoców i warzyw, niektórzy komentujący nawiązując do prowadzonej przez ww. podmioty kampanii skupu surowca, używali sformułowania „skup interwencyjny”, co mogło budzić skojarzenie z bezpośrednim zaangażowaniem państwa w taką działalność, to należy podkreślić, że decyzja o jej przeprowadzeniu należała wyłącznie do tych przedsiębiorców i to po ich stronie pozostaje całe ryzyko biznesowe związane z tym przedsięwzięciem. Należy wyraźnie podkreślić, że kampania skupowa przeprowadzona przez ww. podmioty nie ma charakteru mechanizmu administrowanego lub finansowanego przez rząd.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie ma uprawnień do monitorowania wolumenu ani cen jabłek nabywanych przez poszczególne przedsiębiorstwa prowadzące działalność polegającą na skupie i przetwórstwie jabłek. Prowadzony jest natomiast bieżący monitoring cen jabłek przemysłowych, oferowanych na rynkach reprezentatywnych. Z analizy danych zebranych przez Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB, wynika, że w okresie od 17 września do 4 grudnia br. średnie ceny w lokalnych skupach wynosiły od 0,1 do 0,2 zł/kg, a *loco* zakład przetwórczy – od 0,13 do 0,24 zł/kg.

2. Dostrzegalny przez rolników jest brak profesjonalizmu w realizacji projektu skupu jabłek przez firmę Eskimos. Jakie czynności wykonuje resort rolnictwa żeby usprawnić i uruchomić proces przerobu jabłek przez wspomnianą firmę? Firma o obrocie rocznym około 60 mln zł, nagle zwiększa obrót o kolejne 150 mln zł. Czy jest to realne do przeprowadzenia?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie dysponuje informacjami na temat działalności operacyjnej ani finansowej spółki Eskimos.

3. *Czy firma Eskimos spłaciła wszystkie swoje dotychczasowe zobowiązania za dostarczone przez rolników/dostawców w 2017 i 2018 r. owoce miękkie?*

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie ma uprawnień do pozyskiwania i analizowania danych na temat kondycji finansowej poszczególnych podmiotów gospodarczych, a tym samym nie dysponuje informacjami na temat zobowiązań ani należności spółki Eskimos.

4. *Jakie są zagrożenia dla Skarbu Państwa związane z realizacją operacji (skupu jabłek) przez firmę Eskimos?*

Podjęmowana przez prywatne podmioty gospodarcze działalność polegająca na przeprowadzaniu kampanii skupowej jabłek wykorzystywanych przez nie do przetwórstwa nie może mieć charakteru mechanizmu administrowanego lub finansowanego przez rząd. Tym samym działalność podejmowana w tym zakresie przez firmę Eskimos nie generuje jakiegokolwiek ryzyka z punktu widzenia Skarbu Państwa, a całe ryzyko biznesowe związane z prowadzoną działalnością pozostaje po stronie tej firmy.

5. *Ile zakładów przetwórczych zdecydowało się na przetwarzanie jabłek dla firmy?*

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie dysponuje informacjami na temat działalności operacyjnej ani finansowej spółki Eskimos.

6. *Po jakiej cenie zostanie zakupiony moszcz jabłkowy od firmy Eskimos na poczet rezerw strategicznych? Co później zostanie zrobione z moszczem jabłkowym?*

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie dysponuje informacjami na temat działalności operacyjnej ani finansowej spółki Eskimos.

7. *W jaki sposób resort walczy z dezinformacją, która zaczyna ogarniać środowisko sadownicze. Jak przeciwdziałać sytuacji, w której pojawiają się lub pojawią się znamiona wojny hybrydowej, w ramach której krąży informacja, że jak PiS przegra wybory to Rosja zniesie embargo na polskie produkty rolnicze?*

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podejmuje starania w celu przyjęcia na szczeblu UE kolejnych uregulowań zapobiegających negatywnym skutkom ekonomicznym wdrożenia przez władze Federacji Rosyjskiej embargo na niektóre produkty rolno-spożywcze.

8. *Czy rząd rozważa zakup 2-3 zakładów przetwórczych z branży owocowo-warzywnej w celu zmiany i poprawy zmiany organizacji rynku w kolejnych latach?*

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi realizuje zadania związane z wykonywaniem praw z akcji i udziałów Skarbu Państwa w spółkach, w których uprawnienia te zostały przekazane Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi na podstawie ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 1182). Podmioty te są enumeratywnie

wymienione w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 r. w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne (tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 10).

9. Co dalej z umowami kontraktacyjnymi dla producentów owoców miękkich do przetwórstwa?

Obowiązek zawarcia umowy pomiędzy producentem produktów rolnych, a pierwszym nabywcą został określony w przepisach ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacji niektórych rynków rolnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 945 z późn. zm.) wykonującej postanowienia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 i dotyczy również sektora owoców i warzyw. Zakres, w jakim muszą być zawierane ww. umowy został wskazany w art. 38q ustawy o organizacji niektórych rynków rolnych. Wymóg zawarcia umowy obowiązuje w przypadku, gdy zbywającym jest producent będący rolnikiem a nabywca jest przetwórcą lub dystrybutorem, który nie zbywa tych produktów rolnych bezpośrednio konsumentom finalnym.

Jednym z warunków zawarcia umowy, zgodnie z art. 148 ust. 4 oraz 168 ust. 6 rozporządzenia nr 1308/2013, jest swobodnie negocjowane wszystkich elementów umów na dostawę produktów rolnych zawieranych przez producentów z przetwórcami lub dystrybutorami.

Odrębnymi umowami są umowy kontraktacyjne, które nie są obligatoryjne. Umowy kontraktacyjne zawierane są w oparciu o przepisy zawarte w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 2018 r. poz. 1025). Przez umowę kontraktacji producent rolny zobowiązuje się wytworzyć i dostarczyć kontraktującemu oznaczoną ilość produktów rolnych określonego rodzaju, a kontraktujący zobowiązuje się te produkty odebrać w terminie umówionym, zapłacić umówioną cenę oraz spełnić określone świadczenie dodatkowe, jeżeli umowa lub przepisy szczególne przewidują obowiązek spełnienia takiego świadczenia (art. 613 § 1).

Jedną z podstawowych zasad przy zawieraniu umowy, również kontraktacyjnej, jest swoboda ich zawierania - przejawia się ona nie tylko swobodą kształtowania treści umowy, ale także swobodą wyboru kontrahenta oraz decydowania o tym, czy umowę zawrzeć. Zasada swobody umów wyrażona została w art. 353 Kodeksu cywilnego, mówi o tym, że strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego.

Mając na uwadze sytuację na rynku owoców, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sierpniu 2018 r. powołało grupę roboczą do spraw wypracowania przykładowej umowy na dostarczanie produktów rolnych w sektorze owoców i warzyw. W skład grupy weszli przedstawiciele producentów rolnych, firm skupujących, przetwórców, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki

Żywnościowej oraz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Celem prac grupy roboczej było wypracowanie przykładowego projektu umowy kontraktacyjnej na dostarczanie produktów rolnych. Wypracowany projekt zawiera wymagane elementy umowy wynikające z przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013. Został on zamieszczony na stronach Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi i Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Ma on charakter uniwersalny – może być zastosowany do wszystkich produktów rolnych, zawiera postanowienia regulujące stosunki między stronami w zakresie m.in. jakości produktów rolnych, warunków realizacji umowy i terminów dostaw, procedury płatności, kar umownych oraz siły wyższej, takiej jak np.: niekorzystne warunki pogodowe niebędące klęskami żywiołowymi.

10. Czy prowadzony jest dialog z firmami kluczowymi dla sektora przetwórstwa owoców i warzyw?

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaangażowane jest w bieżący dialog zarówno z organizacjami społecznymi, jak i organizacjami branżowymi reprezentującymi różne grupy interesów. Stanowiska prezentowane przez te jednostki są rozważane i wielokrotnie uwzględniane w prowadzonych przez resort pracach legislacyjnych. Nie ma natomiast możliwości prowadzenia przez resort konsultacji z indywidualnymi podmiotami gospodarczymi, ponieważ mogłoby to stanowić naruszenie zasady równego traktowania podmiotów przez organy administracji.

Łęczę z panem posem

Szymon Giżyński

wz. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
SEKRETARZ STANU

Szymon Giżyński